

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R.**, so sídlom V., IČO: X., zastúpeného JUDr. V., advokátom so sídlom V., proti žalovanej **G.**, bývajúcej V., zastúpenej JUDr. M., PhD., advokátom so sídlom v B., **o zaplatenie 1 300 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17 C 117/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2012 sp. zn. 4 Co 339/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e**

I. výrok rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2012 sp. zn. 4 Co 339/2011, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Bratislava III pod č.k. 17 C 117/2010-192 v žalobe vyhovujúcej časti a

II. výrok rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2012 sp. zn. 4 Co 339/2011, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 17 C 117/2010-192 v žalobe zamietajúcej časti,

v rozsahu zrušenia vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 17. mája 2011 č.k. 17 C 117/2010-192 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi 700 € s úrokom z omeškania 9% zo sumy 700 € od 17. januára 2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobu v zostávajúcej časti (istina 600 € a úrok z omeškania) zamietol; vyslovil, že žiadny účastník konania nemá právo na náhradu trov konania (§ 142 ods. 2 O.s.p.). Vychádzal z toho, že účastníci konania uzavreli ústnou formou platnú zmluvu o sprostredkovaní v zmysle § 774 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), podľa ktorej žalobkyňa pre žalovanú vykonala činnosť smerujúcu k predaju jej bytu prostredníctvom internetovej stránky (t.j. nájst'

kupujúceho), čo sa žalobkyni podarilo v osobe Mgr. T. (ďalej tiež „záujemca“). Žalobkyňa poskytla žalovanej informácie o príležitosti uzavrieť kúpnu zmluvu k bytu so záujemcom, preto za nepodstatné súd považoval to, že žalovaná so záujemcom sa dohodli na uzavretí kúpnej zmluvy bez účasti žalovanej. Z uvedeného súd ustálil, že nárok na províziu žalobkyne je dôvodný. Výšku provízie mal súd preukázanú výpoveďou konateľa žalobkyne, podľa ktorej mal záujemca zaplatiť jednej zo spoločností žalobkyne sumu 700 € z dôvodu, že vedel, že žalovaná odmietla túto žalobcovi zaplatiť a tiež z toho, že pred podaním žaloby žalobkyňa od žalovanej viackrát žiadala zaplatiť províziu 700 €. Súd zamietol návrh na vykonanie dôkazu výsluchom svedka H. z dôvodu hospodárnosti konania poukazujúc na zistený skutkový stav z doposiaľ vykonaného dokazovania. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne (smerujúcej proti zamietajúcej časti rozsudku) a žalovanej (smerujúcej proti vyhovujúcej časti rozsudku) Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 16. mája 2012 sp. zn. 4 Co 339/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej (vyhovujúcej) časti zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 220 O.s.p.) a v odvolaní napadnutej (zamietajúcej) časti potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.); zrušil rozsudok v časti náhrady trov prvostupňového konania a vec v tejto zrušenej časti vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (s tým, že v novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania). V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa posúdil vec podľa správnej právnej normy avšak túto nesprávne vyložil (aplikoval). Sprostredkovateľskou zmluvou sa sprostredkovateľ zaväzuje obstaráť záujemcovi za odmenu uzavretie zmluvy a záujemca sa zaväzuje poskytnúť sprostredkovateľovi odmenu vtedy, ak bol výsledok dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa (§ 774 OZ). Sprostredkovateľovi patrí odmena v dohodnutej výške (§ 775 OZ). V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa vykonala úkony smerujúce k odpredaju bytu a že jej pričinením došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi žalovanou ako predávajúcou a záujemcom ako kupujúcim. Z uvedeného možno vyvodíť uzavretie sprostredkovateľskej zmluvy ústnou formou, avšak v konaní nebolo preukázané, že medzi účastníkmi došlo k dohode o odmene za sprostredkovanie. Žalobkyňa mala povinnosť preukázať, že došlo k dohode o odmene za sprostredkovanie, dôkazné bremeno v konaní ale neuniesla. Nebolo preukázané ani jej tvrdenie, že žalovaná už od prvého stretnutia bola upovedomená o odmene od 3% do 4%; žalovaná tvrdila, že odmena so žalobkyňou nebola dohodnutá. Z dôvodu nepreukázania dohody o odmene

za sprostredkovanie ako základnej náležitosti nedošlo k uzavretiu zmluvy o sprostredkovaní, takže odvolací súd nepovažoval nárok za dôvodne uplatnený a preto žalobu zamietol.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietala, že jej v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov dovolateľka navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a priznať jej 1 300 € s 9% úrokom z omeškania od 17. januára 2010 do zaplataenia. Odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) spočíva v nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd pri odôvodňovaní rozsudku postupoval v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., keď neuviedol, aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodnenie rozsudku pokiaľ ide o záver, že dohoda o odmene nebola preukázaná a jej preukázanie zostalo len v rovine tvrdenia oproti tvrdeniu, pri ignorovaní svedeckej výpovede pána Š. a predloženej mailovej komunikácie, nemožno považovať za stručné, jasné, výstižné a presvedčivé. Žalobkyňa v konaní pred súdom listinnými dôkazmi ako aj výpoveďou svedkov hodnoverne preukázala, že medzi ňou a žalovanou došlo k uzavretiu záväzkového vzťahu (zmiešanej zmluvy), predmetom ktorej bola činnosť žalobkyne smerujúca k predaju bytu žalovanej za odmenu, na ktorú má žalobkyňa nárok. Vada spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle judikatúry porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. NS SR sp. zn. 4 Cdo 171/2005, ÚS SR sp. zn. I. 226/2003, EŠLP Torija c/a Španielsku z 9. decembra 1994, seria A, č. 303-A), sťažnosť. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) dovolateľka vidí v tom, že predmetný zmluvný vzťah je zmiešaným zmluvným vzťahom, pretože sa naň vzťahujú tak ustanovenia o sprostredkovateľskej zmluve, ako aj ustanovenia o príkaznej zmluve z dôvodu, že pre žalovanú okrem inzerovania a ponúkania bytu na predaj, žalobkyňa vykonávala aj inú činnosť (vypracovanie návrhov kúpnej zmluvy, obhliadku bytu v Bratislave a podobne), čo nebolo medzi účastníkmi sporné (obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 65/23003). Záver odvolacieho súdu o tom, že medzi účastníkmi zmluvy nedošlo k dohode o odmene, nie je sám o sebe postačujúcim pre zamietnutie žaloby (v zmysle zásady *iura novit curia*). V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobkyňa vykonala úkony smerujúce k odpredaju bytu žalovanej a jej

pričinením došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi žalovanou a záujemcom, odvolací súd mal tento vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení OZ a podľa nich rozhodnúť o nároku žalobkyne na odmenu.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania 82,82 €, pretože dovolanie nepovažovala za prípustné v zmysle § 238 ods. 1 a 5 O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu je dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené, svedok Šporka nevedel nič o dohode účastníkov konania, naproti tomu svedok Mudrák, prítomný na rokovaní, potvrdil, že žiadna odmena dohodnutá nebola, žalobkyňa žiadnu odmenu nežiadala, avšak ju brala automaticky. Odmenu za sprostredkovanie zaplatil žalobkyni kupujúci. Žalobkyňa nepreukázala dohodu o odmene a tak nedošlo k uzavretiu sprostredkovateľskej zmluvy, preto žalobkyňa nemá nárok na odmenu za sprostredkovanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., najprv skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno totiž dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, iba ak to zákon pripúšťa.

Dovolateľka napadla dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu v zmeňujúcom aj v potvrdzujúcom výroku. Prípustnosť jej dovolania preto posudzoval dovolací súd voči napadnutým výrokom samostatne.

1. Dovolanie žalobkyne smeruje tiež proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok vo veci samej v žalobe zamietajúcej časti (600 € s príslušenstvom).

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť tejto časti dovolania žalobkyne z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva – napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

2. Pokiaľ dovolanie smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenný prvostupňový rozsudok vo veci samej v žalobe vyhovujúcej časti (600 € s príslušenstvom) v tejto časti prípustnosť dovolania výslovne vylučuje § 238 ods. 5 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

V preskúmvanej veci bol návrh na začatie konania doručený súdu 26. marca 2010; v deň začatia súdneho konania určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto ustanovenia minimálna mzda pre rok 2010 predstavovala sumu 307,70 €. Trojnásobok tejto sumy je 923,10 €.

Pokiaľ ide o predmet sporu, žalobkyňa sa v konaní domáhala zaplata 1 300 € s príslušenstvom (s úrokmi z omeškania). Súd prvého stupňa jej priznal 700 € s príslušenstvom a žalobu v zostávajúcej časti (o zaplata istiny vo výške 600 € s príslušenstvom) zamietol. Na odvolanie oboch účastníčok konania odvolací súd rozsudok

súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol (t.j. zamietol žalobu v časti 700 € s príslušenstvom). Odvolací súd teda z pohľadu ustanovenia § 238 ods. 5 O.s.p. (na príslušenstvo žalovanej pohľadávky sa neprihliada) rozhodol o peňažnom plnení 700 €. Dovolanie žalobkyne v dôsledku toho smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (700 € < 923,10 €). Prípustnosť dovolania žalobkyne je v tejto časti s prihliadnutím na to vylúčená priamo zo zákona (§ 238 ods. 5 O.s.p.).

3. So zreteľom na to (viď bod 1/ a 2/) by dovolanie žalobkyne bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti v postupe odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľke bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podstatná časť dovolania obsahuje námietku žalobkyne, že jej v konaní bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces. Vydané rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za neodôvodnené a arbitrárne v dôsledku nedostatkov v jeho odôvodnení. Za presvedčivé nepovažovala rozhodnutie odvolacieho súdu pokiaľ tento zamietol žalobu z dôvodu, že nebolo preukázané uzavretie dohody o odmene za sprostredkovanie. Pokiaľ podľa súdu žalobkyňa vykonala úkony smerujúce k odpredaju bytu žalovanej a pričinením žalobkyne došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy i keď nebolo preukázané uzavretie dohody o odmene

za sprostredkovanie a tak nedošlo k uzavretiu sprostredkovateľskej zmluvy, odvolací súd mal povinnosť posúdiť nárok podľa správnej právnej normy. Podľa jej názoru uniesla dôkazné bremeno tvrdenia o uzavretí dohody o odmene za činnosť spojenú s odpredajom bytu žalovanej.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

Pokiaľ žalobkyňa namieta arbitrárnosť a nedostatky týkajúce sa odôvodnenia rozhodnutia (neuspokojením sa s dôvodom pre zamietnutie žaloby z dôvodu neunesenia dôkazného bremena ohľadom existencie dohody o odmene za vykonanú činnosť), treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (arbitrárnosť). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť

rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princíпов predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§211 ods. 2 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

V danom prípade odvolací súd uviedol, že „V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že navrhovateľ vykonal úkony smerujúce k odpredaju bytu odporkyne a že jeho pričinením došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi odporkyňou a p. H., z čoho by bolo možné vyvodiť uzavretie sprostredkovateľskej zmluvy ústnou formou, avšak nebolo preukázané, že medzi účastníkmi došlo aj k dohode o odmene za sprostredkovanie, ako jednej z podstatných náležitostí sprostredkovateľskej zmluvy. Keďže sprostredkovateľská zmluva je odplatná, dojednáva sa za odmenu, ktorá sa musí dohodnúť. Nakoľko nebola preukázaná dohoda o odmene za sprostredkovanie medzi navrhovateľom a odporkyňou, nedošlo medzi nimi ani k uzavretiu sprostredkovateľskej zmluvy, takže nárok navrhovateľa na odmenu za sprostredkovanie nebol dôvodný. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil a návrh navrhovateľa zamietol, v zamietajúcej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.“

Odvolací súd rozhodnú právnu argumentáciu, pre ktorú žalobu zamietol, odôvodnil neuzavretím zmluvy o sprostredkovaní (pre neexistenciu dohody o odmene za sprostredkovanie); prípadnou existenciou iného právneho vzťahu medzi účastníkmi sa nezaoberal. Z obsahu žaloby (čo napokon bolo preukázané v súdnom konaní) vyplýva, že žalobkyňa mala pre žalovanú vykonávať činnosť, ktorej výsledkom mal byť odpredaj bytu žalovanej záujemcovi.

Dovolateľka odvolaciemu súdu vyčíta, že vec mal posúdiť podľa relevantnej právnej normy, ak dospel k záveru, že medzi účastníkmi nedošlo k uzavretiu zmluvy o sprostredkovaní. Z tohto dôvodu považuje rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené (arbitrárne).

Povinnosťou dovolacieho súdu bolo bez toho, aby skúmal, či rozhodnutie odvolacieho súdov spočíva na správnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) posúdiť, či prima facie sú skutkové a právne závery súdu, na ktorých založil namietané rozhodnutie, zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by mohlo mať zároveň za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobkyne na riadne odôvodnenie porušené bolo. Odôvodnenie napadnutého

rozsudku odvolacieho súdu totiž vychádza z prílišného formalizmu, reštriktívnosti i ústavnej nekonformnosti výkladu noriem (pravidiel) spojených s uplatnením práva na súdnu ochranu. Občiansky súdny poriadok stojí na zásade a princípoch, ktoré uprednostňujú zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania, trvá na zachovaní zákonov a čestnom plnení povinnosti i na úcte k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (§ 3 O.s.p.). Podmienky uplatnenia práva na súdnu ochranu z materiálneho hľadiska poskytujú ochranu i takým právam, ktoré účastník konania nie je povinný presne právne kvalifikovať. Postačujúce je i také uplatnenie práva pred súdom, ktoré sa opiera o dostatočné skutkové okolnosti prípadu, teda ide o uvedenie právnych skutočností, s ktorým právny poriadok spája buď vznik, zmenu, či zánik práv a povinnosti. Povinnosťou súdu je na zistený (preukázaný) skutkový stav veci „nájsť“ relevantnú právnu normu, túto vyložiť a na uvedenom základe rozhodnúť, či tu právo (povinnosť) je lebo nie. Iba samotný záver odvolacieho súdu o neexistencii zmluvy o sprostredkovaní nie je presvedčivým dôvodom pre zamietnutie žaloby. Podľa súdu bolo v konaní preukázané, že žalobkyňa ako podnikateľka (obchodná spoločnosť) v prospech žalovanej vykonala určitú činnosť (spojenú s odpredajom bytu). Vychádzajúc z princípu rovnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov a rešpektujúc ich slobodnú vôľu, možno predpokladať vznik právneho vzťahu, v ktorom môže, ale rovnako i nemusí, platiť princíp recipacity – príznačný pre tzv. kontrakty synalagmatické, kde vzájomné práva a povinnosti veriteľa a dlžníka sú vo vzájomnej korelácii, keď právu jednej zmluvnej strany zodpovedá vždy povinnosť druhého účastníka právneho vzťahu a naopak. Rovnako ale môže ísť aj o prípady právnych vzťahov, kde tento princíp neplatí (napr. darovanie, bezdôvodné obohatenie), prípadne ide o právny vzťah, v ktorom bola dohodnutá bezodplatnosť plnenia, ak to neodporuje zákonu (napr. atypický nepomenovaný kontrakt). V tejto súvislosti potom môže mať význam tvrdenie žalovanej, podľa ktorého „navrhovateľ nemal žiadať“ žiadnu odmenu od žalovanej za svoju činnosť a žalovaná s tým bola uzročená. Z odôvodnenia rozsudku však nevyplýva, či a prípadne aké stanovisko zaujíma odvolací súd k týmto otázkam.

Arbitrárnosť rozhodnutia môže byť kvalifikovaná buď ako rovnocenná konkurencia viacerých protichodných právnych názorov vyslovených súdom, alebo situácia, v ktorej súd svoj jediný právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy. Práve o druhý z prípadov arbitrárnosti v danej veci ide. Doterajšie dôvody, ktoré uviedol odvolací súd pre zamietnutie žaloby zostávajú neúplnými - vo všeobecnosti

ale i v konkrétnostiach posudzovaného prípadu nezodpovedané. Dovolacích súd ich preto považoval za uvedeného stavu za arbitrárne, pretože nie sú presvedčivými pre záver o neopodstatnenosti žaloby vzhľadom na skutočnosti, ktoré súdy nižších stupňov považovali na základe žaloby za preukázané ale i tie, ktoré doposiaľ vyšli v konaní najavo.

So zreteľom na to, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu a v zrušenom rozsahu mu vrátil vec na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. júla 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová